

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyenlő részletekben 5 frt. — Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetmények s előfizetési pénzek küldendőek.

Ön-elégedetlenség.

(Dsk.) Furesa világot élünk politikai tekintetben is, társadalmiban is.

A társadalmi félszeregekre nem számunkunk most rámutatni, de a fölfeltételekkel való hasonlóság okából mégis fölemeljük, hogy ritka az az ember s ritka az a család, a ki és a mely a társadalomban elfoglalt állásával s legfőképp jövedelmével meg volna elégedve s nem annyira a társadalom természetes törvényei szerint, hanem csak alkalmazásának kivételenségével feljebb ne akarna emelkedni — talán érdemein kívül — rangján, fizetésén s általában az őt megillető társadalmi pozíción. A nagyás hóbortjának ördöge meglepi a kisbirtokost, a mikor a társadalmi téren nagybirtokként szerepel, a kis városka polgármesterét, a ki a királyi tanácsosságra vágyik, csak hogy nagyságos ur lehessen s a honoratior osztálynak ezernyi ezer hivatalnok tagját, ki föllebbvalóját azért nézi le illő hajlongások között, mert az ő állására magát méltóbbnak tartaná.

E fölött nem akarunk most moralizálni, mert kötelességeink, mint olyanokat, kik a politikai világ arcfintorgatásaival foglalkozunk, erre térre utalnak s itt valójában nagyobb és kiadósabb méretekben szemlélhetjük azt a tragikomikumot, mi a társadalom egyedeiben elszorítan kevésbé meglepő, mint ugynevezett elvek és irány-

nyok szerint tömörülő s országok sorsának intézésére vállalkozni akaró politikai pártokban.

Az önelégültségnek, mely magát hivatottnak érzi a kormány gyepőit vezetni parlamentáris felelősség mellett, a magyar országgyűlésen szereplő vallamennyi párt nagy mértékben bizonyára birtokába van, mert különben hogyan is merészelték volna a zászlót kibontani az elvek harcában a választó közönség odaadó, esetleg győzelemre segítő támogatását kikérni. Ezen alapon, a magukat kormányképeseknek hirdetett önteltség alapján kaptak mandátumokat az összes ellenzéki pártok a mostani országgyűlésre is. Most nem akarjuk azokat az okokat bolygatni, a mik ugyan-ezen az alapon való korábbi kísérleteket fényesebbnél fényesebb kudarczokkal honorálták ciklusról-ciklusra. Csupán arra a szembetűnő tényre utalunk, hogy ez az önelégültség egyrészt a legnagyobb petyhüdségnek, másrészt a célravezető eszközben való legnagyobb egyenetlenségnek adott helyet kivált az újabb időkben.

Ugron Căbör végelkeseredésében visszalép a politikai pályáról a nép romlottsága s az értelmiség értelmetlensége okából. Az igaz, hogy visszalépett, de ezt bizonyára nagyrészt az állami szállítások zavartalan folyama érdekében tette.

Kossuth Ferencz a minapi czeglédi

röffenetben nyíltan kijelenti, hogy a függetlenségi eszme nem hogy erősödött volna a nemzet zömében, hanem érezhetőleg vesztet vonzó erejéből s gyöngék vagyunk arra, hogy az „átkos kormány“ nemzetellenes merényletével éreztessük megtorlásunk pusztító erejét.

A néppárt, ez a politikai non sens, mely a nemzetiségi és felekezeti türelmetlenség törvénytelen ágyából született, fogzási zavarodásban vajudik, post humus gyerek módjára s nem tudja, mily alapon s milyen képzelt erővel érvényesüljön? Gr. Zichy Nándor, a két keresztnevű Eszterházy, meg Lepsényi Miklós egymás alól huzgálják a pártpolitikai program-pontok lepedőjét salaposan összeháborodtak azon, hogy mivel egyék meg, vagy legalább mivel kezdjék ki a liberális diadalról-diadalra haladó politikáját.

Mindezek csak sporadikus, de összevetésükben hatalmas jelensége annak az önelégületlenségnek, mely a kudarczok kísérője szokott lenni, s melynek egyéb okát nem tudja a józanul látó szem fölfedezni, mint a politika sikertelenségében nyilván való abszurditását, tehetetlenségét, czéltévesztettségét magának a politikának.

Jórávaló, czéltudatos ellenzék csak fokozója a parlamenti élet sikereinek, de a saját önelégedetlenségének beismerése szerint talajvesztett politikai szélkakasság-

TÁRGZA.

Eltévedt...

És megszólalt a csengettyű. Felrázta merengésből a bájos fiatal asszonyt, ki inkább lázasan, mint örömmel hebegte e szavakat: — Tehát mégis eljött!...

S Irma felemelkedett helyéről. A kandallóban vigan pattog a tűz, a falon fényes keretében vigan inceskedik ezüst nyílával a kis festett Ámorkép. Az asszony egy hervatag pillantást vet a barátságos fészekre és karcsu termetével kissé hátrahanyatlik. Izgatott és ideges.

A csábító belép. Semmiben sem különbözik a többi. Szép fiu, de kifent alak, egész lénye csupa elegancia, fellépése bátor, vakmerő.

A nő egy halk sikolyba tör ki, mire a férfi a gunyosság legkisebb árnyékával mosolyog. Egyébiránt csakhamar feltalálja magát a puha fészekben, melyben a más fecske párja adott neki találkozót. Igen kedves, meleg, barátságos, illatos ez a kis hajlék. Az asszony pedig valóban felséges, isteni teremtés. Odahúzódik hát a szép aranyhajú nőhöz, ki mintha oda szögezték volna, állva marad, egy széket gördít oda, beleveti magát és azután a legnagyobb gyöngédséggel odahúzza az asszonyt, ki nem mer ellenkezni, hevesen átöleli, szempilláira csókot nyom, majd meg-megsimogatja a ragyogó fű-

tőket, mintha ezekből az aranyfonatokból akarná tulajdonosnője értékét megbecsülni.

És az asszony szíve a lágy simogatások mindegyikére megremegett. Megijedt e találkozástól, pedig tegnap maga kívánta. Koble összeszorul kis agyának kétségbeesztő gondolatától: mi fog most már történni? ... Hűségét vitte pillanatnyi fellobbanásért a vásárra, büns szerelmi gerjedésének nagy ára van: női tisztasága, becsülete, boldogsága s talán férje boldogsága, nyugalma is.

Kicsiny agyában mindezt egy pillanat alatt elgondolja. És még sem mer ellenkezni, felfogja a veszélyt, mely e férfiú idejévelével őt körülveszi és nem mer vele szembe szállani. Érz, hogy most kétségbeesni, kiabálni, irgalomért, bánatlanágért kellene könyörögni, hogy eltávolítsa a betolakodót, e helyett karjaiba dobja magát. Hagyja orczáit, szempilláit, ajkát esőkolgatni, nem viszonozza, de kiállja a férfi ölelését. Lázban van, deliriumban, és a láz képtelené teszi a cselekvésre, az ellenállásra. Tehet vele a férfi amit akar, noha tudja, hogy csábítóját nem szerelme, hanem sóvárgás vezet. És a szegény nő csak arra gondol, hogy milyen gunytárgy lenne e férfi szemében, ha most kiragadná magát a karokból, melyeknek ölelése megsemmisíti, ha kiüldözné a házból azt az embert, akit ő maga hívott ide...

— A vágy betelt, a mohóság csillapult s a férfi a viszontlátás reményében távozott. A nő pedig kimerülten dőlt hátra székében. Egy-két rózsza, mely előbb még haját díszíté, hervadtan, összetaposva fe-

küdt a szőnyegen. Az eltaposott szírom helyéhez hasonlítá magát. Ő is össze van taposva, bemezt a sárba, az iszapba és soha sem képes többé tiszta lelke nővé változni!...

Hogy is történhetett ez. Férje kissé elhanyagolta. Sokszor kért tőle bocsánatot, hogy annyira igénybe veszi a politika, a törvényhozás. Sok a munka, de csak egy ideig lesz sok. Bocsásson meg a hitvessel szemben elkövetett mulasztásért, de majd kétszeresen kárpótolni fogja. És ne tekintse magát elhanyagoltnak, mert hisz érte küzd és munkálkodik.

És ő mit felelt? Csak menjen munkája után. De tréfásan hozzá tette: majd ő maga szerez magának kárpótlást.

A szerelmében erős és neje viszontszerelmével meggyőződő férfiú e különös kijelentésére elmosolyogta magát, csókot nyemott neje homlokára és ment a dolga után.

Amit pedig az asszony tréfás onyelgés gyanánt mondott, az fenyegetéssé vált lelkében. Gyakorta unatkozott, egy-két fényes mulatságon szeretett volna megjelenni, hova férje elfoglaltsága miatt el nem mehetett. Haragos lett férjére, hogy ő a szép és gazdag asszony, ki leány korában az unalmat nem érezte, nem ismerte, most elhagyatottak tudja magát. És komolyan kezdett a kárpótlásra gondolni. Előbb ugyan megijedt e gondolatától, de azért az el nem hagyta többé.

Egy estélyre mentek. Férje váltig erősítgette, hogy nincs ideje elmenni arra a mulatásra. De a

nak le kell tennie a haza mezejéről, mivel a don quichotte-i szélmalomharczok ideje, mikor az eredménydus komoly munka járja, már rég letűnt.

Ha a néppárt önmeghasonlásából kibontakozik, ha Ugron Gábor a népet a becsület és értelmiség színvonalára fogja emelni, s ha Kossuth Ferencz erőt önt a nemzetbe a függetlenségi eszmék diadalra juttatásához (habár akkor is szétválasztja őket Eötvös Károly), akkor megjelenhetnek a küzdőterén.

De addig sok víz fog lefolyni a Dunán s addig hagyjanak minket, a szabad-
elvű pártot dolgozni.

Politikai hir.

Plósz Sándor. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter kitüntetésével egyidejűleg, a királyi kegy a kabinetnek egy másik előkelő tagját is, Plósz Sándor igazságügyminisztert felruházta a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal.

Ezt a kitüntetést a közélet széles körei fogják általános megalágyodással és osztatlan rokonszenvvel üdvözölni. Plósz Sándor igazságügyminiszter csak a Széll-kabinetben kapta ugyan tárcáját, de már nagy népszerűséget hozott magával a miniszteriumba. Mint jó barátot és becsült kollégát a budapesti egyetem jogi karán, nagy művéhez bevált munkatársnak nevelte őt magának Szilágyi Dezső és már öt éves igazságügyi államtitkári működése alatt nemes jelleme, megnyerő személyisége és rendkívüli szerénysége ép annyi tisztelt szerzett neki, a hány ismerőse volt.

Méltó, hivatott utóda ő Szilágyinak és a magyar igazságügy nagy dolgokat vár az ő előkelő képességétől, fáradhatlan munkarejétől s feltétlenül megbízható szakismeretétől. E várakozások első részletörlesztését nagy örömmel üdvözölték a magyar jogászok, a szakkritika tele van az új bűnvádi perrendtartás dicsőítésével, mely 1900. január 1-én lép életbe és európai alapokon fejleszti a magyar kriminalisztikát.

Ő Felsőke kegyteljes elismerése bizonyítja, hogy a népszerű igazságügyminiszternek működését legmagasabb helyen is becsülik és méltányolják.

Az országgyűlés munkarendje.

A magyar parlament hosszú pihenés után, megkezdte működését. Az őszi munkaprogram főbb pontjai ezek:

1. A horvát pénzügyi egyezség megújítása, melynek czéljából a szünet előtt kiküldött regnikoláris bizottságok még e hónap végén megkezdik tárgyalásaikat.

2. Az 1900. évi állami költségvetés, melynek összeállításán a pénzügyminiszteriumban most dolgoznak. Hir szerint a költségvetést már október első felében a Ház elé terjesztik, hogy előzetes tárgyalását a pénzügyi bizottság jókor megkezdhesse. A közös kiadásokat, minthogy addig meg nem állapíthatók, egyelőre nem veszik fel a költségvetésbe, mint ahogy már máskor is megtörtént.

3. Az új kvóta-tárgyalás, mely czélra az országgyűlés két Hazának újból meg kell választania a magyar kvóta-bizottság tagjait.

4. Két ujoncztvörvény letárgyalása. A rendes ujonczmegajánlási törvényjavaslat mellett ugyanis báró Fejérváry honvédelmi miniszter már legközelebb be fog nyújtani egy másik törvényjavaslatot, amely a véderőtörvény értelmében a legközelebbi tiz esztendőre megállapítja a monarchia mindenik része által szolgáltatandó ujonczok számát.

5. A házszabályok újabb módosítása, mely azáltal vált szükségessé, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvény folytán módosul a házszabályokban megállapított igazolási eljárás.

És végül 6-dik: a delegációk tárgyalása.

Ebből a terjedelmes munkaprogramból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a szeptember 28-án összeült képviselőháznak elég lesz a teendője. De kitűnik e programból egyúttal az is, hogy csak két olyan pontja van, a melyeknek keresztülvitele nagyobb nehézségekbe ütközik.

Ilyen a véderőtörvény megújítása és a delegációk megválasztása. A véderő-

törvény hatálya ugyanis már 1898. végén lejárt, de akkor tudvalevően provizóriummal segítettek az 1899. esztendőre meghagyva a régi törvényt. Most tehát még újév előtt meg kell alkotni a tiz esztendőre szóló törvényt, ami annál nehezebb és komolyabb feladat, mivel a szünet előtt báró Fejérváry egy hozzá intézett kérdésre felelve lehetségesnek mondotta, hogy az új törvényben felemelik az ujonczok számát.

A védtörvény megújítása és az ujonczjutalék fölemelése pedig előreláthatólag nagyszabású és nem minden izgalom nélküli vitákra fog okot és alkalmat szolgáltatni. Fejérváry báró honvédelmi miniszter azonban, aki a honvédség fejlesztése körül olyan bokros érdemeket szerzett, bizonyára kellő erélyvel fogja megvédelmezni a monarchia védelmi erejét újabb tiz évre biztosító alaptörvényt.

A honvédség és a hadsereg ügye szoros összefüggésben van az őszi időszak legfontosabb problémájával: a delegációk ügyével, már csak azért is, mert a delegációk rendes funkciójától függ a katonatisztek fizetésének emelése. Ezt a tavaszzsal úgy tervezték, hogy 1900. január elsejével már megkapják a tisztek a nagyobb fizetést. Ha azonban a delegációk tárgyalásai nem folynak le normálisan, a fizetésemelést valószínűleg elhalasztják a jövő évre. De viszont, ha a delegáció megszavazza a közös hadsereg és tengerészet tisztjeinek fizetés emelését, a magyar országgyűlésnek is intézkednie kell a honvédség tisztjeinek ugyanolyan fizetés javításáról.

De mindezeknél a kétségtelenül nagyon fontos katonai és honvédelmi kérdéseknél is fontosabb — egyelőre legalább annak látszik — a delegációk ügye. Ebben a kérdésben a magyar közvélemény és a hazai sajtó teljesen tájékozatlan. Széll Kálmán bizonyára készen áll minden eshetőségre, de a magyar nemzet nem igen sejtí, mi lesz akkor, ha az osztrák parlament munkaképtelensége folytán az osztrák delegáció meg nem alakulhat. Már pedig ahogy a viszonyok állnak, csak kevés remény van ahhoz, hogy a bécsi Reichsrath megválassza a delegáció tagjait. De hát történhetik csoda Ausztriában, sőt Ausztriában talán inkább, mint másutt.

Hogy mi következik a Thun-miniszterium bukása után, ki lesz az új kabinet elnöke, Thun gróf utódja, mely pártokra akar támaszkodni, mikor vonják vissza a nyelvrendeleteket, újból befolyáshoz jutnak-e a németek és vajjon a csehek folytatni fogják-e a németek által félbehagyott parlamenti obstrukciót? — mindezek olyan kérdések, melyekre felelni teljes lehetetlenség.

Ami az új miniszterelnököt illeti, jeleltekben nincs hiány.

Majd nemsokára elválik, kire háramlik a nehéz örökség elvállalása. De a huszonnégy új főrendiházi tagnak a kinevezéséből (ezt a tömeges kinevezést még Thun gróf effektuálta), valamint a brünni cseh műegyetem felállításából és báró Skrbenszky olmutzi kanonoknak prágai érsekké való kinevezetéséből nyilvánvalóan kitűnik, hogy valami készül. Előreláthatólag rendszerváltozás készül Ausz-

nő nem tágitott. Ha nem jön, elmegy nélküle. Ez hatott és ők megjelentek az estélyen. Időközben azonban férjét elhívták és ez haragította fel az asszonyt. Láttá, hogy hány férjes barátnőjének van kedvese és mind igen boldognak, megalágyodottnak érzi magát. Hát közéjük áll!... Sokat tánczolt az éjjel, pezsgőt is ivott a háziasszony biztatására, a zene mámorba ringatta és végre is a reggeli csárdásnál a háziasszony régi protegáltjának megengedte, hogy észrevétlenül megcsókolja a szempilláit. S mikor férje csak azért toppant a terembe, hogy hazavigye, némán adta beleegyezését az ifjunak, hogy az őt holnap férje távollétében felkereshesse.

És csakugyn eljött. És már el is ment. Vele vitte női becsületét, mit többé már vissza nem hozhat. Érezte a szegény nő lelke mélyéből, hogy vége van, eltévedt....

Igen, eltévedt. Hazugság színlelés lesz azután az élete. Üresség, sivárság és boldogtalanság. Észreért. Jól tudja, hogy csábítója lelkében nem a végtelen szerelem tüze ég, hanem csak a vágy lángolt és csak annyiszor jönne el, térne vissza hozzá, amennyiszor ez a vágy újra felébredne benne. De ő nem is akarja látni többet, sőt irtózik tőle; hitvesi esküszögése vádcsúlyáért, női erénye elstüldéseért, ez az élvhajász férfiú, kit nem is szeret, nem tudna neki kárpótlást nyújtani. Hisz ő férjét szereti, férjét, a megcsalatottat, a kijátszottat!

És megremegett a gondolatra, hogy félóra múltán férje itt lesz, őszinte arcával hozzálép, csó-

kot nyom kezére, ajkára, homlokára, melyet előbb az az ember büns csókokkal borított. És ő nem tudott többé nyíltan nézni az őszinte szemekbe, nem állja ki azok tűztét. Férje szerelme csak önvádját fogja súlyosbítani. És az asszony leroskadt, arcát kis kacsóiba szorítá és zokogott hosszasan, keservesen... Boldogságát, tiszta öntudatát, hitvesi szerelmét, hűség esküjét siratta. Boldogságát feladta, tiszta öntudatát elvesztette, hitvesi szerelmét árral taposta, hűség esküjét megszegte. Mi következhetik most már ezután?...

És megszólalt újra a cseppettyű. Élesen, sivitóan szólott most. A nő felugrott fájdalommal lesújtó tépelődéséből. Gyorsan letörle könnyeit, arcát felfrissíté és ajkára mosolyt erőltetett, csak szíve szorult el még jobban, csak az dobogott még hevesebben, fájdalmasabban s csak a kétségbeesése volt a legnagyobb...

A férj jött haza. Megismerte lépteit. Földre a megbánással, jöjjön hát a hazugság, a képmutatás, a színlelés!...

És mikor férje belépett, a szerencsétlen asszony szemei boldogságot sugáraztak. Igen, megkezdődött a színlelés, a szegény megtévedt asszonynak egy életig tartó bűnhődése...

Irta: Julius Severus.

triában. S megtudjuk talán nemsokára azt is, vajjon lesz-e vagy nem lesz osztrák delegáció.

E kérdés eldőlésétől függ, vajjon a kontemplált irányban és arányban keresztülvihető-e a magyar kormány őszi munkaprogramja?

Feszült figyelemmel várjuk tehát a bécsi koronatanács döntését.

Egy székely főiskola.

— A közdivásárhelyi főgymnasium. —

Kézdi-Vásárhely, 1899. szept. 24.

A mit évtizedeken át epedve várt Háromszék-vármegye „Székelyföld“-nek nevezett felső része, Kézdi-Vásárhely város és vidékének 60 ezeret meghaladó lakossága: a közdivásárhely-kantai r. k. 4 osztályu algymnasium kibővítése főgymnasiummá, vegre valahára tehát ténynyé vált. A gymnasium 5-ik osztálya f. hó 4-én ünnepélyes Veni Sancte után 21 rendes tanulóval az egész székelység öröme megnnyitott.

A ma még csak 5 osztályu, de a következő években fokozatosan beállítva, 3 év múlva már teljes 8 osztályu főiskola a székelyföldi r. k. főgymnasiumok között bizonyára első helyen fog állani népesség tekintetében, mint a hogy most is midőn még csak 5 osztályu van, a 8 osztályu marosvásárhelyi, csiksomlyói, székelyudvarhelyi s brassói főgymnasiumokkal majdnem egy fokon áll e tekintetben. A 5 osztályba beiratkozott ugyanis: az I. osztályba 67, a II-ikba 37, a III-ikba 41, a IV-ikbe 33, s az V-ikbe 21, összesen 199 tanuló (köztük egy leány is Nagy Ilona, Nagy Domokos aljárásbíró leánya.) A felsorolt főgymnasiumok közül, melyik mutat föl különösen az öt alsó osztályában ily nagy létszámot?

Egyik sem. De legörvendetesebb a tanulók létszámának emelkedése az I. osztályban, mely a tavalyi 38-ról egyszerre 67-re, tehát 29-el emelkedett. Kell-e ennél fényesebb bizonyíték arra, hogy mily nagyszüksége volt e vidéknek a gymnasium kibővítésére? S hogy ez az örvendetesen nagy létszám fokozatosan növekedni fog, abban nincsen oka kételkedni annak, a ki ismeri vidékünk székelységének művelődésre törekvő nemes hajlamát, valamint a derék tanári kar buzgó, lelkes és mindenek felett kiváló szakképzettségről tanuskodó működését. Mert a tanári kar tekintetében is magas fokra emelkedett ez iskola. Mig eddig alig 1—2 volt oklevéllel bíró, képesített középiskolai tanára, jelenleg 2 kivételével mind képesítettek. Nevezetesen oklevéllel bírnak: Hassák Vidor igazgató, Bálinth Károly, Mártonyi Lukács, Révész Cyrill rendes, Kiss Károly torna-, Bálint Benedek rajztanár és Rácz János énektanító; oklevéllel nem bírnak ugyan, de évek során át szerzett kiváló gyakorlataik, működésük alapján a miniszteriumtól rendes tanári törvényes jogosítványt el vannak látva Csomortányi Péter és Hermann Iréneus.

Ez a diszes névsora a jeles tanári karnak kiváló biztosíték arra, hogy az igazgató: Hassák Vidor kipróbált, erélyes, szakképzett és humánus vezetése alatt óhajtott fölvirágzásra fogják juttatni vidékünknek s egyszersmind a Székelységnek is bizonyára büszkességére s boldogulására törekvő, intézetét.

Mert, hogy a székelység s abban különösen Háromszék-megye lakosságának boldogulását, művelődését fogja szolgálni ez intézet: az kétséget sem szenved. Erre törekedtek, ez a cél lebegett azon kiváló egyének szemelőtt is, a már ténynyé vált fejlesztés keresztül vitelén, a szükséges anyagi segély megteremtésén, oly nagy lelkesedéssel és szeretettel munkálkodtak, s a kik nemcsak e vidék, de az egész székelység örök haláljára méltóvá tették nevüket s a kiktől megfélekedni egyenlő volna a háladatlansággal.

A mozgalom lelkes vezetőjén az erélyes, a nem csüggedő Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd és státus gyűlési képviselő, Hassák Vidor, igazgató, a tanári karon, K-Vásárhely város tanácsán kívül, nem kisebb emberek, mint Gr. Majláth Gusztáv Károly, erdélyi püspök és Potsa József v. b. t. t. főis-

pán, a gymnasium főgondnoka s Paál István kanonok az erdélyi r. k. status igazgató tanácsának előadója, vették kezükbe az ügyet s az ők együttes munkálkodásának eredménye az, hogy a fejlesztéshez szükséges állami segélyt minden habozás nélkül megadta s biztosította Dr. Wlassics Gyula kultuszminiszter, a székelység művelődésének e megleklő barátja.

A fejlesztés természetesen sok költségbe és munkába kerül. Az állam és státuson kívül a társadalom, községek, testületek és egyesek is részt kell, hogy vegyenek benne. Kézdi-Vásárhely s polgárai már is elég áldozatot hoztak felekezeti különbség nélkül s jövőre is megteszik ezt, de a vidék birtokos osztálya, lelkészei, a községek sem maradhatnak hátra anyagi hozzájárulásaikkal. Tegyük mielőbb. Ez az igazság. A jelen hozzon áldozatot a jövőért. De minél nagyobb mértékben, minél gyorsabban, jöjjenek a státus segítségére, mely mindent elkövetni szintén nem késlekedik.

Lelkesedés és áldozatkészségre van szükség. Legyen meg tehát mielőbb. Mert megörömi ezt a székelység művelődésének s vallásosságának fontos ügye, a mely hitem szerint egyedül fogja megoldani a napi minden levő székely kérdést.

Ausztria.

A politikai chaos sürü köde áthatlan szövetség még mindig Ausztria horizontján táboroz ugyan, de lassan-lassan egy rejtélyes formáció, hasonló a hamleti kérdéshez, gomolyodik össze és csehbeli csillagászok s ártatlan laikusok feszült kíváncsisággal néznek a politikai firmamentumra. A Thun-kabinet reggel 9 órakor benyújtotta lemondását. Ez a legújabb hír az osztrák eseményekről. Miután Fuchs dr. képviselőházi elnök akciója a német pártok határozatain már előre hajótörést szenvedett, az állapotok orvoslásához alkalmasnak látszó utolsó eszköz is ki volt merítve s most már minden valószínűség szerint egy színtelen, indifferens hivatalnok-miniszterium lesz a Thun-kabinet utóda.

A Thun-kabinet távozása, mert annak általános nem kedveltségénél fogva bukásról nem lehet szó, mint rég várt esemény, különösebb emócióhoz nem nyújt anyagot; ellenkezőleg, a minisztérium felmentését mindenütt kedvező jelnek veszik, mert azt — legalább bevallottan — az összes pártoknál a botrány legnagyobb követek tartják.

Az összegyülemlt ellenszenvektől menten a kinevezendő hivatalnak miniszteriumnak, (melynek elnökül Bylandt mostani kultuszminisztert emlegetik) nagyobb chance-ai vannak a létező s ellentétek kiegyenlítéséhez és könnyebben tehet kísérletet, hogy ügyes, egyik oldal felé sem sértő engedmények által az egymás ellen küzdő nemzetiségek jóakarátát megnyerje. Efelé engedmények kezdetének tartják az első cseh politechnikum felállítását Brünnben és a cseh fő-főchauvinistának kiküldött fiatal Skrbenszky báró olmtüzi kanonok kinevezését prágai érsekké és Csehország primásává.

Apró ajándékok a barátságot nemcsak fentartják, hanem meg is szerzik. Ennek a kombinációnak életképes valószínűsége lenne és egyengethetné az utat általános megegyezéshez.

Pártminiszteriumot is rebesgetnek, a németek Chlumeczy személyeért melegeknek neki, a szlovák a maguk részéről még nem neveztek meg kandidátust.

A helyzet a végsőig meg van feszítve így, vagy úgy, a döntés közvetlen előttünk áll — erre mutat az agg uralkodó lionzi nyilatkozata is — és legalább magyar politikai körökben azt a reményt ápolják, hogy az osztrák birodalmi gyűlés a kiegyezés kihirdetése után már legközelebb ismét felveszi működését és egész komolyan hozzááll, hogy alkotmányos feladatainak eleget tegyen és az ádáz obstrukció viharában Ausztriának sokat hányt-vetett és számtalan léket kapott hajóját a nyugodt parlament működés csendes vizein vigye előre az ősz uralkodó megnyugvására és az osztrák népek javára.

Reméljük nem fog kelleni a säckingeni trombitással élénkelnünk: „Es wär zu schön gewesen.“

Ujdonságok.

— Kinevezés. A közoktatásügyi miniszter Kovács Gyula okleveles tanítót, az erdési állami elemi népiskolához rendes tanítónak, nevezte ki.

— Az a statisztika. Csak az anyakönyvvezető, hivatalok tudják, hogy minő szörzálhasogató pontosságot kíván az országos statisztikai hivatal azon statisztikai lapok kiállításánál, melyeket születés, halál bejelentéseknél vagy házasság kötéseknél a felekről kell kitölteni. Különösen kétségbeesítő pontosságot követel azon adat bevezetésénél, hogy valjon a kérdés alatti egyén önálló-e avagy alkalmazott. Itt már aztán igazán tiszta világos munka kell, a mint az alábbi eset igazolja, mely e megye egyik nagyobb anyakönyvi kerületében fordult elő. Az eset a következő. Egy koldusnak valamelyik hozzá tartozója meghalt s ő a halálesetet az anyakönyvi hivatalnál nyomban bejelentette. Az anyakönyvvezető mielőtt a bevezetést teljesítette volna, az előírás szerint kiállította a statisztikai alapott bevezetvén, hogy a bejelentő polgári állása „koldus“. A statisztikai hivatal természetesen ezzel nem volt megelégedve hanem visszaküldte a lapot, hogy állapíttassék meg, valjon az a koldus önálló koldus-e, avagy valamely másik koldusnak az alkalmazottja. Az anyakönyvvezető, ki humoros ember, kapta a lapot s beírta „önálló énekes koldos mester.“ És ez a cifra meghatározás tetszett a statisztikai hivatalnak! Hasonló humoros eset történt ugyan ezen anyakönyvvezetői hivatalnál, midőn a statisztikai hivatal azt kifogásolta, hogy egy bejelentő házálónál nem volt tüzetesen megjelölve, hogy voltaképpen mivel házál. A anyakönyvvezető ezen alkalommal egész iv papirost ragasztott a piczinyke statisztikai lap mellé s aztán szép sorjában feljegyezte, hogy mivel házál a bejelentő. Több száz tételben fel volt sorolva, hogy bejelentő házál „levél papirokkal s hozzávaló borítékokkal, acél-inggombokkal, bugyilárisokkal, valódi és hamisított lenzsebkendőkkel, bieskákkal stb. stb. Hogy a statisztikai hivatalnak tetszette ez a tüzetes meghatározás, arról hallgat a krónika, de hogy minden más embernek tetszik, az már bizonyos!

— A honvédség köréből. A király, mint a hivatalos lap jelenti, Petsits Béla brassói 24. honvéd gyalogezredbeli őrnagyot, mint rokkantat nyugalmazta.

— Október 6. 1849-es honvéd-bajtársak! Október 6-ika közeleg. Közelg 50-ik évfordulója dicső vezéreink martír-halálának. Kötelességünk megjelenni Aradon az ott tartandó gyász-istentiszteleten.

A kinek lelkében a 49-es szabadságharcz emléke még él, — a 49-es szellem végső szikrája még ki nem aludott az eljön, annak el kell jönnie. Jöjjön el, a ki csak teheti és segítse utra azt, a ki rem teheti.

Zarándokoljunk el még egyszer utoljára azon helyre, hol nyugosznak drága poraik. Érintkezzünk még egyszer dicsőült szelemökökkel s rójuk le kegyelet adóját emléküik oltárán. Azután pedig nyugodt lélekkel távozzon, mondjuk el a koszos költsével:

„Csend s viharban szent hazánk!

„Megfizettük mind, mivel csak tartozánk“

Dr. Otrobán Nándor

49-es harcos.

— Hirtelen halál. Bereczki Merza Antal községi esküdt 26-án estefelé a telkén levő kertből bement házába s itt azt mondotta feleségének, hogy mindjárt meghalok s pár perc alatt meg is halt.

— Öngyilkosság felcsernátóni Orosz Sándor 30 éves ember f. hó 26-án saját lakásán felakasztva találtatott. Valószínűleg tettét életuntségéből követte el.

— Tüzeset felcsernátóni Fülöp Pálnak szeptember 29-re virradólag esüre istállója a benne volt takarmánnyal és marhákkal együtt elégett.

— Őszi vetésre ajánljuk a Mauthner Ödön világhírű magkereskedésében kapható virág és egyéb magokat, mint a melyek mindig csiraképesek és mindig dus eredményt hoznak létre.

Hirdetések.

Sz. 490—99. ár.

Hirdetmény.

K.-Vásárhely város árvaszéke ezennel közhirre teszi, hogy id. Dakó Antal és gyermekeinek, a K.-Vásárhely-kantai 409. számú telekjegyzőkönyvben 793. helyrajzi sz. a. belső telke faház és pléhfüdelű, szin és konyha, a legtöbbet ígérőnek **1899. október hó 23-án d. e.** 10 órakor, a helyszínén, örök áron készpénz fizetés mellett elfognak árvereztetni.

Kikiáltási ár 1000 forint o. é.

K.-Vásárhely város árvaszékének, 1899. szeptember hó 16-án tartott üléséből.

Bartók Károly,
árvaszéki elnök.

(109.) 1—1.

Hegyesi Alajos,
jegyző.

Szám 21822—1899.

Árlejtési hirdetmény.

Az alábbi 1900. évi szükségleteknek vállalkozás útján biztosítása végett f. évi október hó 28-án délelőtt 9 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

1. A vármegyei Ferencz József nevet viselő kórház betegek és azok ápolóinak kiszolgáltatandó étadagok iránt. Ovadék 100 frt, ezen kívül az első havi kereseti összeg év zártáig benntartatik.

2. Valamint ugyanazoknak szükségeltető 50, 160, 315, 630 grammos zsemle adagok szállítása iránt. Ovadék 50 frt.

3. Háromszékvármegye központi és árvaszéki irodái részére 480 köbméter, és a vármegyei „Ferencz József” nevet viselő kórház részére 200 köbméter, összesen 680 köbméter (bükk, gyertyán) jó minőségű száraz tűzifa szállítása iránt. Az ajánlatban kifejezendő lesz, hogy egy egy, mint másik köbméterenként, mily egységes árért szállítatik. A tüzelő anyagból az árlejtéshez minta darabok lesznek bemutatandók. Ovadék 50 frt.

4. A vármegyei központi és árvaszéki irdák részére szükséges mindennemű irodai szerek szállítása iránt. A szállítandó irodai szerek, piros ostya doboz vagy darab szerint, piros carmin tinta, vegytinta surló papír, Csusz-papír, gummiarábikum, alluminium és másféle toll, kék vagy fekete bélyező festék, fekete iron, vékony és vastag spárga klgrammonként, tollszár. Az egység árak dobozonként, duczetenként, klgrammonként, üvegenként lesznek feltüntetendők, a minőség megjelölése szabatosan lesz eszközözlendő. Ovadék 50 frt.

5. A vármegye központi hivatala és a megyei árvaszéki irodákhoz szükséges (tisztázó, fehér, fogalmi, minis-ter, nagy és kis csomagoló, itatós) papír szállításának biztosítása iránt. A papirokból minták melléklendő. Ovadék 50 frt.

6. A vármegye központi hivatala, a Ferencz József kórház és a megyei szegénymenház részére szükséges világító anyagok, stearingyertya, közönséges és szalonpetroleum szállítása iránt. A petroleumnál kifejezendő az egységes ár klgramm és literenként, a gyertyánál csomagonként. Ovadék 10 frt.

7. A vármegyei hivatalok részére szükséges könyvkötői munkák iránt. Ovadék 25 frt. A vármegyei házi pénztár terhére teljesítendő könyvkötői munkák értéke az

egész évre egy összegben is kifejezhető, melyért mindennemű munka a házi pénztárt érdeklőleg teljesítendő lesz. Az egyes alapok érdekében az egységes árak az irányadók. Idézendő lesz, hogy a tábla hosszúság és magasságban centiméterekben kifejezve, mily egység árak mellett lesz elő állítandó, a füzések vékony borítékkal mily egység árért teljesítetnek. A pénzkezeléshez szükséges havi naplók füzéséért külön felszámításnak helye nem lesz. Az egységes árakra vonatkozó feltételek a vármegyei számvevősnél megtekinthetők.

8. A vármegyei központi, járási és a két tiszt szolga személyzet részére szükséges ruházat készítése iránt. Az anyag természetben adatik. Ovadék 50 frt. Az ajánlatban kifejezendő, hogy egy köpeny, egy attila, egy posztó zubbony, egy posztó magyar nadrág vagy pantalon, egy sapka, egy nyakkendő mily egység árak mellett állítatnak elő. A sapkát és nyakkendőt vállalkozó saját anyagából köteles szállítani. Az ajánlatban kifejezhető, hogy vállalkozó az egyes darabokat saját anyagából mily árért hajlandó előállítani, az előre bemutatandó és elfogadható szövetekből.

9. A vármegyei központi és járási szolgaszemélyzet és a két tiszt szolga részére szükséges lábbelik készítése iránt. Ovadék 50 frt. Az ajánlatban kifejezendő, hogy saját anyagából vállalkozó vixos jó minőségű bőrből egy eszimat a szára felül sárga zsinorral szegve, egy pár eszima fejelést, egy pár cipőt, egy pár eszima vagy cipő talpalást, mily egység árak mellett hajlandó előállítani.

Az ovadék készpénzben, vagy ovadékképes érték-papirban lesz a zárt ajánlathoz esatlandó.

Ha sepsi-szentgyörgy város területén kívül lakó vállalkozók által is tétetik ajánlat, valamely tárgyra vállalkozók a szállítást saját költségükön kötelesek teljesíteni, úgy, hogy az illető tárgyaknak a vármegyházához történő szállítása után csak is az ajánlatban felvett ár lesz fizetendő.

Felkéretnek vállalkozni ohajtók, hogy a fenti tárgyakra vonatkozó saját kezüleg aláírt és kellő ovadékkal ellátott zárt ajánlataikat az árlejtési előtti nap, illetve f. évi október hó 27-én d. u. 4 óráig a vármegyei pénztárhoz beadni sziveskedjenek, mely meghatározott időn túl az ajánlatok nem lesznek elfogadhatók.

Sepsi-Szt.-György, 1899. évi szeptember 19-én.

Alispáni szék üres:

Szentiványi Miklós,

fő jegyző.

(108.) 1—3.